

Θεμα Α

A1. Θεωρία σχολικού βιβλίου σελ. 334-335

A2. Θεωρία σχολικού βιβλίου σελ. 246-247

A3. Θεωρία σχολικού βιβλίου σελ. 222

A4. α. **Λάθος**   β. **Σωστό**   γ. **Σωστό**   δ. **Λάθος**   ε. **Σωστό**

Θεμα Β

B1. Είναι: $(z - 2)(\bar{z} - 2) + |z - 2| = 2$

$$\Leftrightarrow (z - 2)(\overline{z - 2}) + |z - 2| = 2$$

$$\Leftrightarrow |z - 2|^2 + |z - 2| - 2 = 0 \quad (1)$$

Θέτουμε $|z - 2| = \rho > 0$, οπότε η (1) γράφεται:

$$\rho^2 + \rho - 2 = 0 \Leftrightarrow \rho = -2 \text{ απορρίπτεται} \quad \text{ή} \quad \rho = 1$$

Άρα $|z - 2| = 1$ και ο γεωμετρικός τόπος των z είναι κύκλος με κέντρο $K(2,0)$ και ακτίνα $\rho = 1$.

$$\text{Ισχύει: } |z| = |z - 2 + 2| \leq |z - 2| + 2 = 3$$

Εναλλακτικά, ο μιγαδικός με το μέγιστο μέτρο είναι ο $z = 3$ με $|z| = 3$.

Οπότε ισχύει: $|z| \leq 3$.

B2. Για τους z_1, z_2 που ανήκουν στον κύκλο και είναι συζυγείς ως ρίζες της εξίσωσης:

$$w^2 + \beta w + \gamma = 0 \text{ ισχύει:}$$

$$|Im(z_1) - Im(z_2)| = 2 \Leftrightarrow |Im(z_1) - Im(\bar{z}_1)| = 2 \Leftrightarrow 2|Im(z_1)| = 2$$

$$\Leftrightarrow Im(z_1) = 1 \quad \text{ή} \quad Im(z_1) = -1$$

Οπότε θεωρούμε: $z_1 = 2 + i$ και $z_2 = \bar{z}_1 = 2 - i$

$$\text{Για την εξίσωση ισχύει: } \begin{cases} z_1 + z_2 = -\beta \\ z_1 \cdot z_2 = \gamma \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \beta = -4 \\ \gamma = 5 \end{cases}$$

B3. Ισχύει:

$$\begin{aligned}v^3 + \alpha_2 v^2 + \alpha_1 v + \alpha_0 &= 0 \\ -v^3 &= \alpha_2 v^2 + \alpha_1 v + \alpha_0\end{aligned}$$

Οπότε:

$$\begin{aligned}|-v^3| &= |\alpha_2 v^2 + \alpha_1 v + \alpha_0| \\ |v|^3 &\leq |\alpha_2| \cdot |v|^2 + |\alpha_1| \cdot |v| + |\alpha_0|, \quad (1)\end{aligned}$$

Θέτω: $|v| = \rho > 0$ οπότε η σχέση (1) γίνεται:

$$\rho^3 \leq |\alpha_2| \rho^2 + |\alpha_1| \cdot \rho + |\alpha_0|$$

Χρησιμοποιώντας ότι: $|\alpha_0| \leq 3$, $|\alpha_1| \leq 3$, $|\alpha_2| \leq 3$ παίρνουμε:

$$\rho^3 \leq 3\rho^2 + 3\rho + 3$$

$$\rho^3 - 3\rho^2 - 3\rho - 3 \leq 0 < 1$$

$$\rho^3 - 3\rho^2 - 3\rho - 4 < 0$$

$$(\rho - 4)(\rho^2 + \rho + 1) < 0, \quad (\text{με σχήμα Horner})$$

$$\rho - 4 < 0, \quad \text{αφού } \rho^2 + \rho + 1 > 0 \text{ για κάθε } \rho > 0$$

$$\rho < 4 \text{ ή } |v| < 4.$$

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει:

$$(f(x) + x) \cdot (f'(x) + 1) = x$$

$$2(f(x) + x) \cdot (f'(x) + 1) = 2x$$

$$[(f(x) + x)^2]' = (x^2)'$$

Άρα υπάρχει αριθμός $c \in \mathbb{R}$ ώστε: $[f(x) + x]^2 = x^2 + c$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

Για $x = 0$ προκύπτει $c = 1$.

Άρα ισχύει: $(f(x) + x)^2 = x^2 + 1$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$ (1)

Για τη συνάρτηση $h(x) = f(x) + x$ με $x \in \mathbb{R}$ και επειδή: $x^2 + 1 > 0$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$

ισχύει: $h(x) \neq 0$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$

Η h είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$ ως άθροισμα συνεχών, οπότε διατηρεί σταθερό πρόσημο στο $\mathbb{R}$.

Επειδή: $h(0) = f(0) = 1 > 0$ ισχύει: $h(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$ (2)

Η (1) γράφεται: $(h(x))^2 = x^2 + 1$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$

και λόγω της σχέσης (2) παίρνουμε: $h(x) = \sqrt{x^2 + 1}$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

$$f(x) + x = \sqrt{x^2 + 1}$$

$$f(x) = \sqrt{x^2 + 1} - x, \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}.$$

Γ2. Η f είναι παραγωγίσιμη με:

$$f'(x) = \frac{2x}{2\sqrt{x^2 + 1}} - 1 = \frac{x - \sqrt{x^2 + 1}}{\sqrt{x^2 + 1}} < 0,$$

γιατί: $\sqrt{x^2 + 1} - x > \sqrt{x^2} - x = |x| - x \geq 0$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

Διαφορετικά, λύνουμε την ανίσωση: $f'(x) < 0 \Leftrightarrow x - \sqrt{x^2 + 1} < 0 \Leftrightarrow \sqrt{x^2 + 1} > x$

αν $x \geq 0$ τότε: $x^2 + 1 > x^2$ που ισχύει

αν $x < 0$ προφανώς ισχύει.

Άρα: $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Επίσης προκύπτει: $f(x) > 0$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

Για την εξίσωση έχουμε: $f(g(x)) = 1 \Leftrightarrow f(g(x)) = f(0) \Leftrightarrow g(x) = 0$ (3), αφού η f είναι γνησίως φθίνουσα και συνεπώς «1-1».

Οπότε η (3) γράφεται:

$$x^3 + \frac{3x^2}{2} - 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow 2x^3 + 3x^2 - 2 = 0$$

Θεωρούμε τη συνάρτηση: $\varphi(x) = 2x^3 + 3x^2 - 2$ με $x \in \mathbb{R}$

Η φ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ ως πολυωνυμική με $\varphi'(x) = 6x^2 + 6x$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

Λύνουμε την εξίσωση: $\varphi'(x) = 0 \Leftrightarrow 6x(x + 1) = 0 \Leftrightarrow x = 0$ ή $x = -1$

x	$-\infty$	-1	0	$+\infty$	
$\varphi'(x)$	+	○	-	○	+
$\varphi(x)$	↗		↘		↗

- Η φ είναι συνεχής και γνησίως αύξουσα στο διάστημα $\Delta_1 = (-\infty, -1]$
Άρα:

$$\varphi(\Delta_1) = \left(\lim_{x \rightarrow -\infty} \varphi(x), \varphi(-1) \right] = (-\infty, -1], \text{ αφού } \lim_{x \rightarrow -\infty} \varphi(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} 2x^3 = -\infty$$

Επειδή $0 \notin \varphi(\Delta_1)$ η εξίσωση $\varphi(x) = 0$ είναι αδύνατη

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

- Η φ είναι συνεχής και γνησίως φθίνουσα στο διάστημα $\Delta_2 = [-1, 0]$
Άρα $\varphi(\Delta_2) = [\varphi(0), \varphi(-1)] = [-2, -1]$
Επειδή $0 \notin \varphi(\Delta_2)$ η εξίσωση $\varphi(x) = 0$ είναι αδύνατη
- Η φ είναι συνεχής και γνησίως αύξουσα στο διάστημα $\Delta_3 = [0, +\infty)$
Άρα:
 $\varphi(\Delta_3) = [\varphi(0), \lim_{x \rightarrow +\infty} \varphi(x)] = [-2, +\infty)$, αφού $\lim_{x \rightarrow +\infty} \varphi(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} 2x^3 = +\infty$
Επειδή το $0 \in \varphi(\Delta_3)$, (αφού η $\varphi \uparrow$ στο Δ_3) η εξίσωση $\varphi(x) = 0$ έχει μοναδική ρίζα $\rho \in (0, +\infty)$

Γ3. Θεωρούμε τη συνάρτηση

$$\varphi(x) = \int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(t) dt + f\left(x - \frac{\pi}{4}\right) \cdot \varepsilon\varphi x \text{ με } x \in \left[0, \frac{\pi}{4}\right]$$

Επειδή η f είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$, η συνάρτηση $\int_0^x f(t) dt$ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$.

Οπότε είναι και συνεχής στο $\mathbb{R}$. Άρα η συνάρτηση $\int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(t) dt$ είναι συνεχής στο $\left[0, \frac{\pi}{4}\right]$ ως σύνθεση συνεχών.

- Η Φ είναι συνεχής στο $[0, \pi/4]$ ως άθροισμα γινόμενο και σύνθεση συνεχών συναρτήσεων,
- $\Phi(0) = \int_0^{-\frac{\pi}{4}} f(t) \cdot dt = - \int_{-\frac{\pi}{4}}^0 f(t) \cdot dt < 0$ αφού ισχύει $f(t) > 0$ για κάθε $x \in \left[-\frac{\pi}{4}, 0\right]$

$$\text{Οπότε: } \int_{-\frac{\pi}{4}}^0 f(t) \cdot dt > 0 \Leftrightarrow - \int_{-\frac{\pi}{4}}^0 f(t) \cdot dt$$

- $\Phi\left(\frac{\pi}{4}\right) = f(0) \cdot \varepsilon\varphi \frac{\pi}{4} = 1 > 0$
Άρα ισχύει $\Phi(0) \Phi\left(\frac{\pi}{4}\right) < 0$

Από το Θεώρημα Bolzano υπάρχει ένας τουλάχιστον $x_0 \in \left(0, \frac{\pi}{4}\right)$ για τον οποίο ισχύει:

$$\Phi(x_0) = 0 \Leftrightarrow \int_0^{x_0-\frac{\pi}{4}} f(t) \cdot dt + f\left(x_0 - \frac{\pi}{4}\right) \cdot \varepsilon\varphi x_0 = 0$$

$$\Leftrightarrow \int_{x_0-\frac{\pi}{4}}^0 f(t) \cdot dt = f\left(x_0 - \frac{\pi}{4}\right) \cdot \varepsilon\varphi x_0$$

β' τρόπος: Οι μαθητές θα μπορούσαν να λύσουν το θέμα και ως εξής:

Η εξίσωση ισοδύναμα γράφεται:

$$\int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(x) \cdot dt + f\left(x - \frac{\pi}{4}\right) \cdot \frac{\eta\mu x}{\sigma\upsilon\nu x} = 0$$

$$\sigma\upsilon\nu x \cdot \int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(t) \cdot dt + \eta\mu x \cdot f\left(x - \frac{\pi}{4}\right) = 0$$

$$\left[\eta\mu x \cdot \int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(t) \cdot dt \right]' = 0 \quad (4)$$

Θεωρούμε τη συνάρτηση:

$$h(x) = \eta\mu x \cdot \int_0^{x-\frac{\pi}{4}} f(t) dt, \quad x \in \left[0, \frac{\pi}{4}\right]$$

Η h είναι συνεχής στο $\left[0, \frac{\pi}{4}\right]$ και η h είναι παραγωγίσιμη στο $\left(0, \frac{\pi}{4}\right)$.

Είναι: $h(0) = 0$ και $h\left(\frac{\pi}{4}\right) = 0$, δηλαδή $h(0) = h\left(\frac{\pi}{4}\right)$.

Από το Θεώρημα Rolle υπάρχει ένα τουλάχιστον $x_0 \in \left(0, \frac{\pi}{4}\right)$ για τον οποίο ισχύει:

$h'(x) = 0$, άρα ισχύει η σχέση (4).

ΘΕΜΑ Δ

$$\Delta 1. \text{ Είναι: } \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+5h) - f(1-h)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \left[\frac{f(1+5h) - f(1)}{h} + \frac{f(1) - f(1-h)}{h} \right]$$

$$\text{Ισχύει: } \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+5h) - f(1)}{h} = \lim_{x \rightarrow 1} \left[\frac{f(x) - f(1)}{x-1} \right] = 5 \cdot \lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x-1} = 5 \cdot f'(1)$$

Με αντικατάσταση $x = 1 + 5h \Leftrightarrow h = \frac{x-1}{5}$ και $x \rightarrow 1$ όταν $h \rightarrow 0$ παίρνουμε:

Αντίστοιχα, για το όριο: $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1) - f(1-h)}{h}$ με αντικατάσταση $t = 1 - h \Leftrightarrow h = 1 - t$ και

$t \rightarrow 1$ όταν $h \rightarrow 0$ παίρνουμε:

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1) - f(1-h)}{h} = + \lim_{t \rightarrow 1} \frac{f(t) - f(1)}{t-1} = f'(1)$$

Οπότε από την (1) προκύπτει:

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+5h) - f(1-h)}{h} = 6f'(1) \Leftrightarrow 6f'(1) = 0 \Leftrightarrow f'(1) = 0 \quad (2)$$

Για $0 < x < 1$ είναι: $f'(x) < f'(1) \Leftrightarrow f'(x) < 0$

και για $x > 1$ είναι: $f'(x) > f'(1) \Leftrightarrow f'(x) > 0$, εφόσον η f' είναι γνησίως αύξουσα στο $(0, +\infty)$

Έτσι προκύπτει ο πίνακας:

	0		$+\infty$
$f'(x)$	-	○	+
$f(x)$		Ολικό Ελάχιστο	

Οπότε η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο για $x = 1$ το $f(1) = 1$.

Δ2. Η g είναι παραγωγίσιμη στο $(1, +\infty)$ ως αρχική της συνεχούς συνάρτησης $\frac{f(t)-1}{t-1}$ με

$$g'(x) = \frac{f(x)-1}{x-1}$$

Ισχύει: $x > 1 \Leftrightarrow f(x) > f(1) = 1 \Leftrightarrow f(x) - 1 > 0 \Leftrightarrow g'(x) > 0$

Οπότε η g είναι γνησίως αύξουσα στο $(1, +\infty)$.

Θεωρούμε τη συνάρτηση: $h(x) = \int_x^{x+1} g(t)dt, x \in (1, +\infty)$

Η h είναι παραγωγίσιμη με $h'(x) = g(x+1) - g(x) > 0$, αφού η g είναι γνησίως αύξουσα στο $(1, +\infty)$. Οπότε η h είναι γνησίως αύξουσα στο $(1, +\infty)$.

Η ανίσωση γράφεται:

$$h(8x^2 + 5) > h(2x^4 + 5) \Leftrightarrow 8x^2 + 5 > 2x^4 + 5 \Leftrightarrow 2x^2(4 - x^2) > 0 \Leftrightarrow x \in (-2, 0) \cup (0, 2)$$

Δ3. Η g είναι δύο φορές παραγωγίσιμη στο $(1, +\infty)$ με

$$g'' = \left(\frac{f(x)-1}{x-1} \right)' = \frac{f'(x) \cdot (x-1) - (f(x)-1)}{(x-1)^2}$$

$$g''(x) = \frac{1}{(x-1)} \left[f'(x) - \left(\frac{f(x)-1}{x-1} \right) \right] \quad (3)$$

Η f είναι συνεχής στο $[1, x]$ και παραγωγίσιμη στο $(1, x)$ ενώ η f' είναι γνησίως αύξουσα.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Από το Θεώρημα Μέσης Τιμής για την f υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (1, x)$ τέτοιο ώστε:

$$f'(\xi) = \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \frac{f(x) - 1}{x - 1}$$

Επειδή $1 < \xi < x$ είναι: $f'(\xi) < f'(x) \Leftrightarrow f'(x) - f'(\xi) > 0$.

Οπότε από τη σχέση (3) προκύπτει ότι:

$$g''(x) = \frac{1}{x-1} \cdot [f'(x) - f'(\xi)] > 0$$

Άρα η g είναι κυρτή στο $(1, +\infty)$.

Η εξίσωση γράφεται:

$$(\alpha - 1) \cdot g(x) - (f(\alpha) - 1)(x - a) = 0$$

$$\Leftrightarrow \varphi(x) = 0, \text{ όπου } \varphi(x) = (\alpha - 1) \cdot g(x) - (f(\alpha) - 1)(x - a) \text{ με } x \in (1, +\infty).$$

Παρατηρούμε ότι: $\varphi(\alpha) = 0$. Αρκεί να δείξουμε ότι είναι μοναδική λύση.

Η φ είναι παραγωγίσιμη στο $(1, +\infty)$ με:

$$\varphi'(x) = (\alpha - 1) \cdot g'(x) - (f(\alpha) - 1)$$

$$\varphi'(x) = (\alpha - 1) \left[g'(x) - \left(\frac{f(\alpha) - 1}{\alpha - 1} \right) \right], \text{ αφού } f(1) = 1$$

$$\varphi'(x) = (\alpha - 1)(g'(x) - g'(\alpha))$$

Θέτουμε $\varphi'(x) = 0 \Leftrightarrow g'(x) = g'(\alpha) \Leftrightarrow x = a$ γιατί g' γνησίως αύξουσα.

Επίσης: $\varphi'(x) > 0 \Leftrightarrow g'(x) > g'(\alpha) \Leftrightarrow x > a$

$\varphi'(x)$	1	a
$\varphi(x)$	+	-

O.E

Άρα για κάθε $x > 1$ είναι: $\varphi(x) \geq \varphi(\alpha)$ με την ισότητα να ισχύει μόνο για $x = a$

Άρα: $\varphi(x) > 0$ για κάθε $x > 1$ με $x \neq a$ και συνεπώς η λύση $x = a$ είναι μοναδική.

Επιμέλεια: Γιάννης Μερτίκας, Δημήτρης Βλάχος, Χρήστος Αναστασίου, Αλέξανδρος Φιτσόπουλος, Αποστόλης Κωτσιαρίνης, Ηρώ Μαρκάκη